

OBC

PROGRAMA

18

24 I 25 DE MARÇ

SALA 1 PAU CASALS

XOSTAKÓVITX 10

ISATA KANNEH-MASON I ANJA BIHLMAIER

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA

I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

SERGUEI PROKÓFIEV

(Sontsivka, Ucraïna 1891 – Moscou 1953)

CONCERT PER A PIANO N. 3 EN DO MAJOR, OP. 26

(1917-1921) – 28'

I. Andante – Allegro

II. Tema: Andantino

Variació I: L'istesso Tempo

Variació II: Allegro

Variació III: Allegro moderato

Variació IV: Andante meditativo

Variació V: Allegro giusto

Tema: L'istesso Tempo

III. Allegro ma non troppo

Isata Kanneh-Mason, piano

DMITRI XOSTAKÓVITX

(Sant Petersburg 1906 – Moscou 1975)

SIMFONIA N. 10 EN MI MENOR, OP. 93

(1953) – 46'

I. Moderato

II. Allegro

III. Allegretto

IV. Andante – Allegro

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

ISATA KANNEH-MASON, PIANO

ANJA BIHLMAIER, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Raúl García, assistent de concertino / Pedro Rodríguez, assistent de concertino / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Maria Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Paula Banciu* / Sei Morishima* / Neus Navarrete* / Oleksandr Sora* / Clara Vázquez* / Anna Urpina* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Melita Murgea / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Cristian Benito* / Ana Kovacevic* / Sergii Maiboroda* / Laura Pastor* / Francesc Puche* / Marina Surnacheva* / Aria Marina Trigas* / Yulia Tsuranova* **VIOLES** Benjamin Beck, solista / Aine Suzuki, solista / Josephine Fitzpatrick, assistent / Christine de Lacoste / David Derrico / Franck Heudiard / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süßmayr / Adrià Trulls / Johan Rondón* **VIOLONCELS** José Mor, solista / Audun Sandvik*, solista invitat / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean-Baptiste Texier / Irma Bau* / Yoobin Chung* / Andrea Fernández* / Joan Rochet* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitry Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Savio de la Corte* / Anna Cristina Grau* / Nenad Jovic* / Salvador Morera* **FLAUTES** Francisco López, solista / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista / Dolors Chiralt, assistent / José Juan Pardo / Disa English, corn anglès **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Elvira Querol, clarinet en mi bemoll **FAGOTS** Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent / Pablo Marzal / David Bonet / Miguel Jorge* **TROMPETES** Ángel Serrano, assistent / Andreu Moros* / Aitor Muñoz* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Gaspar Montesinos, assistent / Raúl García, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** JoanMarc Pino **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruíz / Ignasi Vila / José Luis Carreres* / Guillem Ruiz*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

COMENTARI

per Berta Coll i Bosch

Antipopulars, formalistes, avorrits, individualistes, desagradables... La llista d'adjectius pejoratius era llarga. El 10 de febrer de 1948, el Comitè Central del Partit Comunista de l'URSS va condemnar públicament un seguit de compositors que s'havien allunyat del realisme soviètic, que s'havien encaminat cap a estils més experimentals i no necessàriament programàtics. «Neguen els principis bàsics de la música clàssica. Prediquen l'atonalitat, la dissonància i la disharmonia, com si el progrés i la innovació fossin això. Tenen una passió incontrolada per les combinacions confuses i neuropàtiques, que transformen la música en una cacofonia, en un apilament desordenat de sons.» Tant Serguei Prokófiev (1891-1953) com Dmitri Xostakóvitx (1906-1975) pertanyien al grup de compositors suposadament descarrilats. Durant unes quantes dècades, tots dos van haver de fer malabars per conviure amb les pressions del règim, a vegades més discretament, a vegades amb més sornegueria. El desig de compondre música sense restriccions els va dur per camins diferents. El 1918, davant la incertesa de la Revolució Russa, Prokófiev va marxar als Estats Units, on es va fer un cert nom com a pianista i compositor. Xostakóvitx, en canvi, es va quedar a Sant Petersburg i va aconseguir conciliar l'obediència al règim amb els propis impulsos creatius. Va adoptar el rol de compositor soviètic exemplar amb obres com la *Cinquena simfonia*, però també va rebre crítiques dures i un parell de denúncies per composicions més agosarades.

El 1921, quan Prokófiev va estrenar el Concert per a piano, n. 3 a Chicago, ja feia tres anys que havia marxat de Rússia. Ara bé, va començar a idear-lo uns quants anys abans, segurament cap al 1911. Durant aquests deu anys, va anar confegint per separat alguns dels temes del concert, com ara el tema en mi menor del segon moviment, que data del 1913, i els dos temes inicials del primer moviment, que són del 1917. Es tracta, doncs, d'una obra de lluïment, en què el compositor va concentrar tota la formació pianística que havia rebut des de petit. Diuen que, a la primera novella publicada, els escriptors hi aboquen tot el seu món. Encara que no sigui la primera composició que va presentar en públic, podríem dir que al Concert per a piano, n. 3 Prokófiev va fer una cosa semblant: és la suma de totes les troballes i experimentacions de joventut, que va organitzar harmònicament en tres moviments. No és estrany, doncs, que sigui una obra amb molts passatges virtuosístics, i també plena de contrastos: des del lirisme del tema introductor de l'«Andante-Allegro» fins a la potència rítmica del tercer i últim moviment, l'«Allegro ma non troppo». El segon moviment, que inclou un tema i cinc variacions, és el més heterogeni: el tema principal es presenta de manera mecanitzada, amb un aire fantasiós, amb la velocitat agitada... Prokófiev destaca pel maneig enginyós del ritme, però això en cap cas significa que no sigui un compositor líric: al cor del Concert per a piano hi ha una expressivitat lírica ben profunda, arrelada en la melodiositat de la música russa. El concert acaba amb un cant a la vida, amb un missatge optimista que accentua la magnificència general de l'obra. Com diu el seu biògraf, Israel V. Nestyev, «finalment, el triomf de l'energia humana guanya la partida a l'escepticisme i el sarcasme».

Després de la condemna del febrer del 1948, Xostakóvitx va ser acomiadat del Conservatori de Moscou. Els anys següents va fer feines diverses per guanyar diners. Sobretot, música per a pel·lícules i composicions afins al règim. Mentrestant, però, va treballar pel seu compte en obres més sofisticades, com el quart i el cinquè quartets de corda i la famosa *Desena simfonia*. No se sap exactament quan la va començar –segurament, pels volts del 1946–, però no la va acabar fins a l'estiu del 1953, uns mesos després de la mort de Stalin. Per a ell, el 1953 va suposar la fi del silenci, l'obertura artística que li va permetre estrenar algunes obres que havia hagut de guardar al calaix. A diferència de la seva *Novena simfonia*, que va rebre moltes crítiques perquè tenia un cert caràcter satíric, la *Desena simfonia* va ser generalment ben acollida o, almenys, no va molestar els alts càrrecs del país. De fet, el compositor Aram Khatxaturian la va descriure com

«una fita memorable, un pas endavant cap a l’afirmació dels principis més elevats del realisme soviètic». Es tracta d’una obra de quatre moviments que destaca per un to dramàtic gairebé constant, per un alè tràgic que esdevé catàrtic. Tot i que no és pròpiament programàtica, el compositor la va presentar com «un retrat musical de Stalin». Al tercer moviment introdueix per primera vegada el motiu «DSCH», quatre notes que coincideixen amb les seves inicials i que posteriorment va fer servir, per exemple, al Quartet de corda n. 8 i al Concert per a violí n. 1. També hi presenta el motiu «EAEDA», corresponent al nom d’una seva alumna del Conservatori, Elmira Nazirova.

Aquest concert s’inclou dins de la programació del [Barcelona Obertura Spring Festival 2023](#)

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

